

Lochem

Plan van Aanpak JOGG Lochem 2021-2023

Stichting Welzijn Lochem
JOGG Regisseur
Bjorn Klein Brinke

Gemeente Lochem
JOGG-beleidsmedewerker
Astrid Hoks

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Ambitie	3
1.2 Samen voor een gezonde omgeving in Gemeente Lochem	3
1.3 Lokale JOGG aanpak	4
1.4 Gemeentelijk beleid.....	4
2. Wijkkeuze en doelgroep	5
2.1 Kinderen van 0-4 jaar en hun ouders	5
2.2 Kinderen van 4 tot 12 jaar en hun ouders	5
2.3 12-plussers.....	6
3. Doelstellingen	7
3.1 Hoofddoelstelling	7
3.2 Subdoelstellingen	7
3.3 Randvoorwaarden	8
4. Leefomgevingen	9
4.1 Thuis	9
4.2 School/Kinderopvang	9
4.3 Buurt	10
4.4 Sport	11
5. Kind naar Gezonder Gewicht	12
Bijlagen	13
Bijlage 1. JOGG- Aanpak	13
Bijlage 2. Gemeentelijk beleid	14
Bijlage 3. JOGG- Pijlers.....	16
Bijlage 4. Opbouw Kind naar Gezonder Gewicht.....	17
Bijlage 5 - Stakeholders	18
Bijlage 6 – Outcome doelen.....	20
Bijlage 7 Overzicht JOGG aanbod / inzet	24

1. Inleiding

1.1 Ambitie

Voor de komende 3 jaar heeft Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) de ambitie om alle jongeren in de gemeente Lochem zo gezond mogelijk te laten leven. En daarmee te bereiken dat er geen kinderen meer met overgewicht zijn.

De Gemeente Lochem heeft de taak om de gezondheid van haar inwoners te beschermen, bewaken en bevorderen. Daarvoor is er een toegankelijk netwerk van voorzieningen voor alle inwoners, professionals en andere betrokkenen. Door middel van deze voorzieningen kan de Lochemse Jeugd gezond en veilig opgroeien zodat zij zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen, en kunnen volwassenen, zo veel mogelijk, zelfredzaam deelnemen aan de samenleving. Door het creëren van een sociaal en fysiek gezond leefklimaat probeert de Gemeente Lochem haar inwoners in staat te stellen en aan te moedigen om gezonde keuzes te maken.

1.2 Samen voor een gezonde omgeving in Gemeente Lochem

De gemeente Lochem maakt zich hard voor het voorkomen en verminderen van overgewicht bij kinderen en jongeren. Sinds 2015 heeft zij ervoor gekozen om de JOGG aanpak in te zetten als succesvolle vorm van community-aanpak actief in de Gemeente Lochem. Na JOGG fase 1 (2015-2017) gingen jongeren gemiddeld meer water drinken en groente & fruit eten. Na een toename van het aantal Gezonde Scholen, Gezonde Kinderopvang en een groot aantal campagnes, activiteiten en initiatieven in JOGG fase 2 (2018-2021) verwachten we nu, na deze tweede JOGG fase, stabilisering of daling van de Body Mass Index (BMI) van kinderen en jongeren in de gemeente Lochem. De gezonde(re) trend is ingezet en deze willen doorzetten met een 3^e fase JOGG (2021-2023).

De JOGG-aanpak richt zich op alle kinderen en jongeren van 0 maanden t/m 19 jaar. We maken de leefomgevingen waarin zij zich bevinden (thuis, school, buurt, sport, vrije tijd, werk en media) gezond door te werken aan essentiële voorwaarden. Hiermee hopen we een gezonde leefstijl voor jongeren te bevorderen om daarmee het overgewicht in de gemeente terug te dringen. Deze zes voorwaarden (politiek-bestuurlijk draagvlak, publiek-private samenwerking, gedeeld eigenaarschap, verbinding preventie & zorg, communicatie en monitoring & evaluatie) vormen de basis voor alle activiteiten die worden uitgevoerd door een landelijk en lokaal werknets dat bestaat uit beleidsbepalers, professionals en alle volwassenen die om het kind heen staan.

In de afbeelding (bijlage 1) is de JOGG-aanpak weergegeven. Het kind staat centraal. In de gekleurde vlakken zie je de verschillende leefomgevingen van het kind. In de zwarte vlakken zie je de voorwaarden van de JOGG-aanpak. In de volgende hoofdstukken gaan we verder in op de leefomgevingen en de voorwaarden.

1.3 Lokale JOGG aanpak

JOGG is een landelijke aanpak die er naar streeft om de omgeving waarin kinderen en jongeren opgroeien structureel gezonder te maken. Ook in de gemeente Lochem zijn we met deze aanpak bezig. Er is een algemene landelijke aanpak (bijlage 1) waar elke gemeente zijn of haar eigen draai aan kan geven. Om deze aanpak breed gedragen uit te kunnen voeren zijn er veel lokale organisaties waar JOGG mee samenwerkt (bijlage 5).

In de gemeente Lochem zetten we vooral in op de leefomgevingen voor kinderen en jongeren. Aan de hand van deze leefomgevingen proberen we doelen op te stellen die er aan bijdragen dat deze leefomgevingen gezonder worden.

In de gemeente Lochem zetten we vooral in op de volgende leefomgevingen:

- Thuis
- School/kinderopvang
- Buurt
- Sport(vereniging)

Voor al deze omgevingen zijn er aparte aanpakken beschikbaar die via JOGG Lochem afgenomen kunnen worden. Hiermee hopen we alle leefomgevingen gezonder te maken met als doel de jeugd in Lochem gezond te laten opgroeien.

1.4 Gemeentelijk beleid

Voor de JOGG-aanpak binnen de gemeente Lochem zijn er speerpunten uit diverse beleidsstukken die van belang zijn.

Deze speerpunten zijn te vinden in de nota lokaal gezondheidsbeleid, Visie op preventie, en het sport- en beweegakkoord (bijlage 2).

Deze speerpunten worden gebruikt om binnen de JOGG aanpak resultaten te kunnen behalen. De meeste van deze speerpunten zijn ook een goede aanvulling/uitbreiding op de al bestaande doelen uit dit JOGG plan van aanpak. Daarnaast proberen we met dit plan ook bij te dragen aan de positieve gezondheid van de jongeren in de gemeente Lochem.

2. Wijkkeuze en doelgroep

De JOGG-aanpak in gemeente Lochem richt zich op kinderen en jongeren van 0 tot 19 jaar en hun omgeving (ouders, school, fysieke omgeving etc.).

Dit is besloten in samenspraak met de gemeente Lochem en overige partners. Om ervoor te zorgen dat de boodschap die gecommuniceerd moet worden beter aankomt is er gesegmenteerd in drie leeftijdsgroepen, namelijk:

- 0-4 jaar en hun ouders
- 4 tot 12 jaar en hun ouders
- 12-plussers

Deze leeftijdsgroepen worden hieronder uitgebreider beschreven.

Er is in de gemeente Lochem niet specifiek voor één leeftijdsgroep of kern gekozen, omdat uit de cijfers blijkt dat er nagenoeg geen verschillen zijn in leeftijdsgroepen. Ook is de ureninzet universeel en zal er in eerste instantie niet specifiek worden ingezet op bijvoorbeeld een risicogroep. Wel is er binnen de JOGG aanpak aandacht voor groepen die op gezondheidsgebied een achterstand hebben. Dit gaat middels het zorgpad dat we in de gemeente Lochem hebben. Daarnaast proberen we in de uitvoering rekening te houden met verschillende risicogroepen. Ook is er in de laatste cijfers (Kindmonitor, 2018 en Emovo, 2019) ook geen significant verschil tussen de kernen in de gemeente Lochem. In de regisserende rol zal de JOGG-regisseur wel goed rekening houden met de cijfers per kern ten aanzien van bewegen, het drinken van water, het eten van groente en het eten van fruit.

2.1 Kinderen van 0-4 jaar en hun ouders

Hoewel er van overgewicht op zo'n jonge leeftijd vaak nog geen sprake is, wordt er in deze jonge jaren wel een basis gelegd voor de toekomst.

Uit recent onderzoek van de GGD blijkt dat er in deze leeftijdsgroep bij 9% van de kinderen overgewicht geconstateerd wordt. Dit is gelijk aan omliggende gemeenten.

Professionals uit het werkveld geven aan dat kennis van ouders, met name op het gebied van voeding, verbeterd kan worden.

Er is veel energie en interesse bij de lokale kinderdagverblijven om hiermee aan de slag te gaan. Zij willen een gezonde leefomgeving voor het kind creëren en hier wil JOGG-Lochem graag op aansluiten. Jonge kinderen van 0-4 jaar worden voornamelijk bereikt via de kinderopvangorganisaties, Yunio en het B-fit programma.

2.2 Kinderen van 4 tot 12 jaar en hun ouders

In de groep van 4 - tot 12 jarigen heeft ongeveer 11% in de gemeente Lochem last van overgewicht. Dit is significant minder dan in omliggende gemeenten. Wel blijkt uit de Kindmonitor 2017 dat met betrekking tot het eten van gezond voedsel nog niet altijd even goed gaat. Zo blijkt hieruit dat slechts 46% van deze doelgroep dagelijks groenten eet. Daarnaast eet rond de 70% dagelijks fruit. Dit bevestigt het eerdere signaal dat er op het gebied van kennis over voeding nog veel te winnen valt.

In nauwe samenspraak met de brede school coördinator en de adviseur Gezonde School van de GGD worden basisscholen zoveel mogelijk gestimuleerd om gezond schoolbeleid vast te

stellen en hierop programma's te formuleren. Zo zijn er voor alle basisschoolklassen lessen omtrent voeding, water drinken, gezond trakteren en genoeg bewegen aan te vragen in de bredeschoolgids. Kinderen van 4-12 jaar worden voornamelijk bereikt via het basisonderwijs. Daarnaast proberen we deze doelgroep ook te bereiken via de sportverenigingen. Bijvoorbeeld door het aansporen van verenigingen om een gezonde sportkantine te krijgen en zich aan te sluiten bij de rookvrije generatie.

2.3 12-plussers

Bij de 12-plussers in de gemeente Lochem heerst er bij 9% van de kinderen overgewicht. Dit is net als bij de 4 – tot 12 jarigen significant minder dan in gemeenten om ons heen. Bij deze groep geeft slechts 42% aan dagelijks fruit te eten. Dit is een flinke daling ten opzichte van de 4-tot 12 jarigen. In tegenstelling tot fruit eten gaat het bij water drinken wel erg goed.

Hier geeft 79% aan dagelijks water te drinken, en gemiddeld 40% geeft aan 5 dagen per week 1 drankje met suiker te drinken. Zorgwekkender is de trend die te zien is in het ontbijtgedrag.

Tot 12 jaar ontbijt nagenoeg iedereen elke dag. Vanaf 12 jaar zakt dit percentage naar 75%. Hiervoor is het JOGG in 2019 gestart met ontbijtlessen op het Staring college.

Deze doelgroep willen we vooral bereiken via het Staring College en de sportverenigingen. In 2017 heeft het Staring College het officiële predicaat 'Gezonde School' toegekend gekregen. Dat betekent dat de school zich inzet voor een gezonde omgeving van hun leerlingen. Door middel van verschillende campagnes van het JOGG worden ze in dit doel ondersteund. Wanneer deze ondersteuning niet genoeg is hebben we in de gemeente Lochem als extra optie nog het zorgpad. Dit is een samenwerking van verschillende organisaties binnen de gemeente Lochem waar kinderen met een achterstand op gezondheidsgebied, vaak een te hoge BMI, terecht kunnen en de hulp kunnen krijgen die het beste is voor zijn of haar situatie.

3. Doelstellingen

In dit hoofdstuk worden de doelstellingen voor de komende JOGG fase beschreven. Helaas lopen de beschikbare cijfers van de GGD niet gelijk met de JOGG-periode. De laatste kindermonitor cijfers dateren uit 2017. De laatste jeugdmonitorcijfers uit 2019. Hierdoor kunnen bepaalde doelstellingen in de looptijd van het projectplan aangepast worden wanneer uit nieuwe cijfers blijkt dat een bepaald onderwerp een verrassende score geeft. Hier kunnen we dan eventueel op inspelen door er extra op in te zetten wanneer nodig.

3.1 Hoofddoelstelling

Het percentage kinderen en jongeren met overgewicht of obesitas daalt over de periode 2021/2023 met 1%-punt ten opzichte van 2019. Bij de laatste meting in 2019 was dit gemiddeld 11%

3.2 Subdoelstellingen

Outcome doelen ¹

1. Het percentage jongeren tussen de 12 en 19 jaar dat dagelijks fruit eet neemt in de periode 2021-2023 verder toe of blijft gelijk.
2. Het percentage kinderen en jongeren dat dagelijks meer dan 1 zoet drankje per dag drinkt neemt af in de periode 2021-2023
3. Het percentage kinderen en jongeren tussen de 0 en 19 jaar in de gemeente Lochem dat dagelijks groente eet neemt toe in de periode 2021-2023
4. Het percentage kinderen en jongeren dat voldoet aan de beweegrichtlijnen (1 uur bewegen per dag) neemt toe in de periode 2021-2023

Procesdoelen

5. Het aantal sportverenigingen/sportaccommodaties in de gemeente Lochem met een gezondere sportkantine (minimaal topprestatie 1)² is in 2023 gestegen naar 3 (In 2020 was er 1 gezonde sportkantine).
6. Het aantal rookvrije sport- en beweeglocaties neemt in de periode 2021-2023 verder toe tot een totaal van 8 (begin 2021 zijn dit 4 sportverenigingen en 1 scoutinggroep)
7. Het aantal basisscholen dat werkt met de Gezonde School aanpak op de thema's voeding en/of bewegen & sport is in 2023 ten opzichte van 2021 toegenomen met 2 scholen (naar een totaal van 4 scholen).
8. In de periode 2021-2023 hebben extra kinderdagverblijven zich aangesloten bij de B-fit methode. (Dit zijn er momenteel 5)
9. De Gemeente Lochem Doet mee aan het JOGG – Programma: Gezonder voedingsaanbod in gemeentehuizen.

---

¹ Bekijk bijlage 6 voor huidige cijfers omtrent de outcome doelen.

² Topprestatie 1 houdt in dat een kantine in elk segment ook gezondere keuzes aanbiedt.

3.3 Randvoorwaarden

Met onderstaande Pijlers voor de JOGG-aanpak creëren we randvoorwaarden voor succes van onze lokale initiatieven.

Deze voorwaarden vormen de basis om aan de slag te gaan met programma's en projecten die gericht zijn op concrete verandering in de leefomgeving en daarmee ook leefstijl van een kind. (De JOGG-pijlers worden uitgebreider beschreven in bijlage 3)

Politiek-Bestuurlijk Draagvlak

- Het college van B&W en de gemeenteraad worden jaarlijks geïnformeerd over het JOGG
- Wethouder en burgemeester worden actief betrokken bij de JOGG-campagnes

Publiek-Private Samenwerking

- De huidige samenwerking met Friesland Campina wordt in stand gehouden en eventueel uitgebreid wanneer meerdere sportverenigingen interesse tonen.
- Het aantal betrokken JOGG-partners blijft ieder jaar groeien.

Verbinding Preventie en Zorg

- De werkgroep VPZ wordt gecontinueerd om signaleringen, diagnostiek, behandelingen en effecten van ZorgSamen verder te ontwikkelen. De werkgroep overlegt minimaal 3x per jaar.

Monitoring en Evaluatie

- Cijfers van de euro-fittest worden jaarlijks verwerkt, geanalyseerd en besproken met groepsleerkrachten
- Ieder kwartaal wordt de procesevaluatie en kwartaalrapportage bijgewerkt door de JOGG-regisseur
- Cijfers van de GGD (kind- en jeugdmonitor) op het gebied van overgewicht, voeding en beweging worden gebruikt om te bepalen in welke kernen er aandacht vereist is op de bepaalde gezondheidsthema's. De komende jaren zal de GGD vaker gezondheidsonderzoeken doen. Er komt dus ook meer data beschikbaar om mee aan de slag te gaan.
- Er wordt een evaluatie gehouden met Friesland Campina wanneer de eerste sportaccommodatie zich heeft aangesloten als gezonde sportkantine en hiervoor ook het beschikbare geldbedrag heeft ontvangen. Hiermee hopen we ze ook in de toekomst te kunnen binden.

4. Leefomgevingen

De JOGG-aanpak is een methode waarmee de sociale en fysieke omgeving waarin kinderen en jongeren opgroeien structureel gezonder wordt gemaakt. We richten ons in de gemeente Lochem op omgevingen waar kinderen en jongeren veel komen; thuis, buurt, school, kinderopvang en sport. Op al deze plaatsen hebben we contacten en zijn er campagnes of anders ondersteuningsmiddelen beschikbaar waarmee deze locaties kunnen bijdragen aan een gezonde leefomgeving van de Lochemse jeugd. Per omgeving hebben we hieronder doelen uiteengezet. Daarnaast is er in het kort beschreven wat ervoor nodig is om deze doelen te behalen. In bijlage 7 vind je een uitwerking van het aanbod dat we inzetten per doelstelling.

4.1 Thuis

Thuis is dé plek waar je alles leert wat je later in je leven gaat toepassen. Hier krijg je de allerbeste start! Onze droom is dat in ieder huis aandacht is voor een gezonde leefstijl waar kinderen worden gestimuleerd om te spelen en bewegen, gezond te eten en goed te slapen. JOGG heeft geen directe invloed op de thuisomgeving, maar oefent wel invloed uit via andere professionals, zoals leraren op de basisscholen. JOGG Lochem wil graag van ieder huis een gezondere omgeving maken voor kinderen.

Doelstelling

Het percentage ouders dat aangeeft zich zorgen te maken over het eetgedrag van zijn of haar kind neemt af tot maximaal 10% (11% in 2017)³

4.2 School/Kinderopvang

Op school leer je alles over een gezonde leefstijl en het belang ervan voor het opgroeien tot een gelukkig en gezond persoon. Dat doe je niet alleen tijdens de les, maar ook door gezond te eten en drinken in de pauzes en door te bewegen in de klas en tussen de lessen door. Elk kind verdient een gezonde start. Ook de kinderopvang waar gewerkt wordt aan de ontwikkeling van een kind kan een belangrijke bijdrage leveren aan een gezonde leefstijl.

Wij dromen van een school en kinderopvang waar kinderen al vanaf jongs af aan in een gezonde omgeving opgroeien. Dat het de normaalste zaak van de wereld is dat er elke dag groente en fruit wordt gegeten en water drinken de norm is. Dat er veel gespeeld en gesport wordt en kinderen leren wat een gezonde leefstijl inhoudt en wat het belang daarvan is. Zodat kinderen opgroeien tot fitte en vitale volwassenen!

Wij stimuleren actief de groei van het aantal scholen met een Vignet Gezonde School door de Gezonde School-aanpak actief te verankeren in de JOGG-aanpak. Dit doen we in samenwerking met de gezonde school adviseur van de GGD. Hiermee hopen we op lange termijn dat de scholen in de gemeente zelf een beleid omtrent gezonde voeding en bewegen ontwikkelen. Hiermee hopen we de JOGG-aanpak in de gemeente Lochem te

³ afkomstig uit de kindmonitor 2017

bestendigen. Ook is JOGG betrokken bij de Gezonde Schoolkantine van het Voedingscentrum.

Daarnaast schenken we extra aandacht aan scholen waarvan we zien dat het daar extra nodig is. Dit kunnen bijvoorbeeld scholen zijn met veel statushouders of scholen in bepaalde wijken of dorpen.

Ook stimuleert JOGG actief Gezonde Kinderopvang en de groei van het aantal gezonde kinderopvangorganisaties en -locaties binnen een gemeente. Dit gaat in de gemeente Lochem middels het B-fit programma.

Doelstelling

1. Het aantal basisscholen dat werkt met de Gezonde School aanpak op de thema's voeding en/of bewegen & sport is in 2023 ten opzichte van 2020 toegenomen met 2 scholen (naar een totaal van 4 scholen).
2. In de periode 2021-2023 hebben extra kinderdagverblijven zich aangesloten bij de B-fit methode. (Momenteel zijn 5 organisaties aangesloten).

4.3 Buurt

De buurt is waar je als kind op verkenning gaat en de wereld ontdekt. Wij dromen van een gemeente waarin ieder kind kan opgroeien in een fijne buurt. Waar inwoners, professionals en bedrijven er samen voor zorgen dat kinderen zorgeloos en veilig kunnen spelen en de kans krijgen om de gezonde (voedsel)keuze te maken. Organisaties en bedrijven, zoals supermarkten, buurthuizen en speeltuinen, dragen bij aan het realiseren van plekken met een beter beweegaanbod en een gezonder voedselaanbod.

Doelstelling

1. Het aantal bruikbare speelplekken voor kinderen en jongeren van 0-19 jaar is in 2023 gelijk of toegenomen ten opzichte van 2020
2. Het aantal watertappunten in de gemeente Lochem is toegenomen in 2023 ten opzichte van 2020

4.4 Sport

Sporten is leuk en iedereen mag meedoen. Van zwemmen en voetbal tot dansen en atletiek. Tijdens de pauze staat er altijd water klaar. En na een wedstrijd zet je je tanden in een gezonde snack.

Wij dromen van een sportomgeving waar structureel aandacht is voor een gezond voedingsaanbod en gezonde sportsponsoring. Waar het sportterrein rookvrij is en waar op een verantwoorde manier alcohol wordt gebruikt. Deze toekomstdroom maken we waar samen met partners en sportbonden. Samen maken we gezond gewoon.

Team:Fit (een onderdeel van JOGG) zet zich in voor een gezondere sport, onder andere door het voedingsaanbod van sportkantines, -accommodaties en -evenementen gezonder te maken. Daarnaast ondersteunt Team:Fit ook verenigingen die zich willen aansluiten bij de rookvrije generatie. Daarnaast is JOGG Lochem een samenwerking met Friesland Campina aangegaan. Bij deze samenwerking stelt Friesland Campina een geldbedrag ter beschikking aan verenigingen die besluiten aan de slag te gaan om gezonde kantine te worden. Dit kan voor verenigingen hopelijk een drempel wegnemen om de start te maken.

doelstelling

1. Het aantal sportverenigingen/-sportaccommodaties in de gemeente Lochem met een gezondere sportkantine (minimaal topprestatie 1) is in 2023 toegenomen tot minimaal 3 gezonde kantines. (In 2020 is er 1 gezonde kantine)
2. Het aantal rookvrije sport- en beweeglocaties neemt in de periode 2021-2023 verder toe tot een totaal van 8. (Begin 2021 zijn dit 4 sportverenigingen en 1 scoutinggroep)

5. Kind naar Gezonder Gewicht

Nieuw binnen de landelijke JOGG-aanpak is het bieden van hulp aan kinderen die kampen met overgewicht en obesitas met de werkwijze Kind naar Gezonder Gewicht. Bij deze werkwijze wordt gefocust op het individuele kind. Cruciaal kenmerk van Kind naar Gezonder Gewicht is dat lokale professionals uit zowel zorg- als sociaal domein nauw met elkaar, het kind en het gezin samenwerken. Alle activiteiten binnen deze aanpak zijn gericht op het versterken van de zelfredzaamheid van het hele gezin en het bieden van zorg zolang dit nodig is.

Binnen de gemeente Lochem streven we er naar om de groep die we met deze aanpak willen bereiken zo vroeg mogelijk op het oog krijgen en dit traject eventueel aanbieden. Zo willen we de verdere problematiek voor zijn.

Kind naar Gezonder Gewicht is opgebouwd uit zes stappen (zie bijlage 4) die het begeleidingstraject overzichtelijk en concreet maken. Naarmate het traject vordert neemt de invloed van externe personen af en neemt het aandeel van het gezin toe. Daarmee komt een succesvolle en duurzame gedragsverandering tot stand.

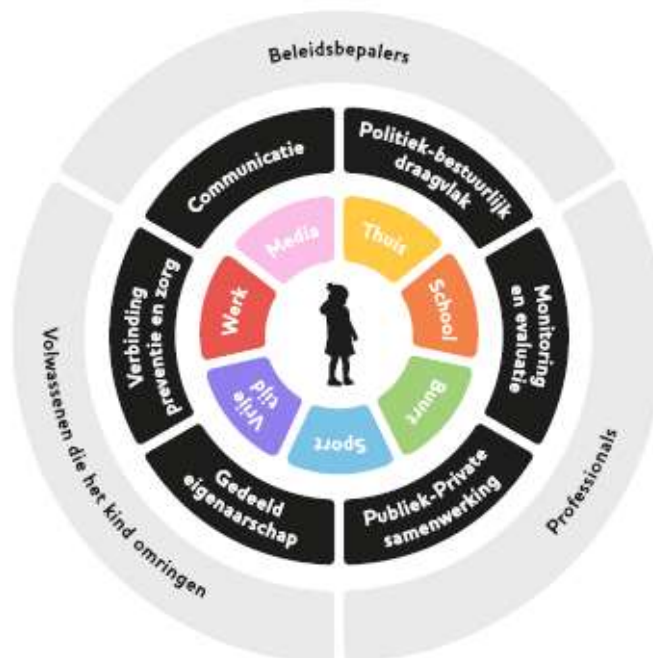
Het streven is om in de komende 3 jaar een start te kunnen maken met deze aanpak. Dit is van meerdere factoren afhankelijk en de aanpak is pas net uitgerold. Dit maakt dat er eerst nog diverse trainingen gevolgd moeten/kunnen worden om de materie beter te begrijpen en er eventueel mee aan de slag te kunnen gaan.

Bijlagen

Bijlage 1. JOGG- Aanpak

Zo werkt de JOGG-aanpak:

 = 0 t/m 19 jaar   = Leefomgevingen   = Voorwaarden   = Lokaal werknets

Leefstijltransitie

Bijlage 2. Gemeentelijk beleid

Nota lokaal gezondheidsbeleid

De Gemeente Lochem streeft naar een samenleving waar een gezonde levensstijl de normaalste zaak van de wereld is. In de nota lokaal gezondheidsbeleid staan de belangrijkste speerpunten voor de komende periode:

- Gezonde leefstijl en gezondheidsachterstanden: gezondheidsvaardigheden, alcoholmatiging, minder roken, gezond gewicht, minder diabetes en meer bewegen.
- Mentale gezondheid: meer welbevinden, minder psychische problemen en depressie, minder eenzaamheid.
- Gezonde leefomgeving: gezondheidsadvieswaarden betrekken bij ruimtelijke plannen.

Groepen met gezondheidsachterstanden:

- Statushouders: gezondheidsproblemen zijn veel groter dan bij autochtonen (o.a. psychisch). De nieuwe wet Inburgering (2021) biedt kansen om ook aan hun gezondheid te werken als onderdeel van hun inburgeringstraject. In de intake van 't Baken vragen we nu al breed uit. Dat helpt ook in het herkennen van gezondheidsproblemen. In Lochem gaat het jaarlijks om een kleine instroom aan nieuwe statushouders. Inspelen op gezondheidsproblemen is daarom maatwerk.
- Lage SES: De minder goede gezondheid van mensen met een lage SES wordt deels veroorzaakt door hun leefstijl en leefomgeving. Ze roken bijvoorbeeld vaker, eten minder vaak groente en fruit, bewegen minder en wonen vaker in een buurt met weinig groenvoorzieningen en minder veilig verkeer. Een slechtere gezondheid kan echter ook de oorzaak zijn van een lagere SES, bijvoorbeeld doordat de gezondheid het volgen van een opleiding of deelname aan het arbeidsproces in de weg staat.

Sport- en bewegingsakkoord Lochem (hier worden uitsluitend de acties benoemd die betrekking hebben op het JOGG)

- Sport- en beweegvoorzieningen dragen het belang van een gezonde leefstijl uit. Er is via gezamenlijke campagnes aandacht voor maatschappelijke thema's als voeding, alcohol, roken en respect.
- Het community-project JOGG (jongeren op gezond gewicht) waarbij veel partners samen werken wordt voortgezet in de komende jaren.
- Alle scholen stimuleren om het Gezonde school vignet op het thema sport en bewegen of voeding te behalen. (Beiden is ook mogelijk)
- Er worden in Lochem met verschillende partners gezondheids campagnes uitgedragen, zoals Drinkwatercampagne, buitenspeelcampagne, Groentecampagne of andere activiteiten.
- Er worden informatieavonden op scholen georganiseerd over leefstijl, sport en bewegen voor ouders en kinderen. Daarbij worden ook goede voorbeelden uitgelicht.
- In 2025 zijn er in elke kern gezonde sportkantines. We bieden verenigingen de gelegenheid om mee te doen aan workshops en cursussen om dit te realiseren.
- De beweegimpuls inclusief de fitheidstest wordt doorgezet op alle scholen
- In 2022 zijn alle sportaccommodaties rookvrij.

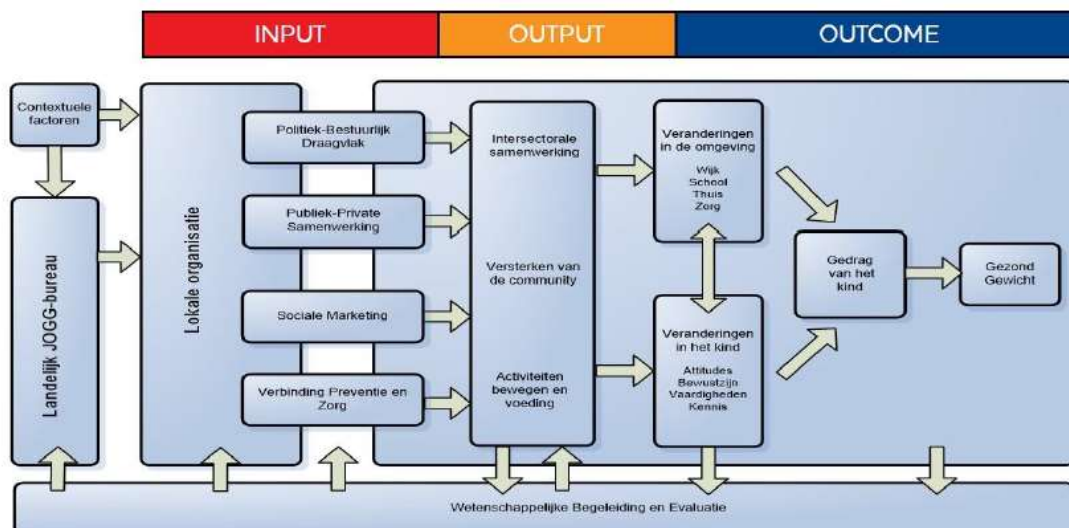
Visie op preventie

- Als het op een bepaald vlak, bijvoorbeeld lichamelijk, niet goed gaat kunnen we ervoor kiezen om daarop te investeren. Maar daarnaast kijken we ook naar (versterking van) waar de inwoner zelf vindt dat het wel goed gaat. Bijvoorbeeld acceptatie van de situatie of sociale contacten. Daardoor hopen we dat de inwoner beter om kan gaan met de zorgen die er wel zijn. Binnen het concept positieve gezondheid bepaalt de inwoner zelf waar hij of zij ondersteuning nodig heeft.
- We weten dat inwoners op een zeker moment met bepaalde life-events en de gevolgen daarvan te maken krijgen. Door inwoners al vooraf daarop voor te bereiden hopen we de negatieve gevolgen te beperken. Hoe eerder we erbij zijn, hoe minder groot de gevolgen en hoe lager de kosten voor zorg.
- Voor het JOGG kunnen er allerlei gebeurtenissen zijn in het leven van een kind waardoor hij of zij minder gezond, of in uitzonderlijke gevallen, helemaal niet meet gaat eten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het scheiden van ouders.
- Bij de inzet van veel van onze activiteiten maken we gebruik van erkende interventies. Dit zijn programma's/trainingen/cursussen die door onafhankelijke commissies met experts en professionals uit de praktijk zijn beoordeeld. Deze interventies zijn er op allerlei gebieden. Bij activiteiten op bepaalde thema's bekijken we welke interventies mogelijk zijn.
- Toch vinden we dat we ook lef moeten tonen en ruimte moeten nemen om pilots te doen met aanpakken waarvan het resultaat niet op voorhand duidelijk is. Laat staan in geld uit te drukken.
- We willen laagdrempelige voorlichting en ondersteuning bieden om mensen veerkrachtiger te maken. Bijvoorbeeld door maatjesprojecten, de inzet van ervaringsdeskundigen, weerbaarheidstrainingen.
- We willen investeren in een gezonde leefstijl van inwoners. We willen dat inwoners gezond leven en zich daarom goed voelen. Dit sluit mooi aan bij het voornemen van JOGG-Lochem om meer vanuit positieve gezondheid te benaderen.

Bijlage 3. JOGG- Pijlers

Achter de JOGG-aanpak schuilt een gedegen, strategisch programma. Met de 5 JOGG- pijlers creëren we voor onze gemeente de voorwaarden voor succes van onze lokale initiatieven. Hieronder volgt een beschrijving van de JOGG- pijlers. Deze vijf pijlers vormen, volgens het principe van het JOGG-model, de fundering voor een integrale aanpak.

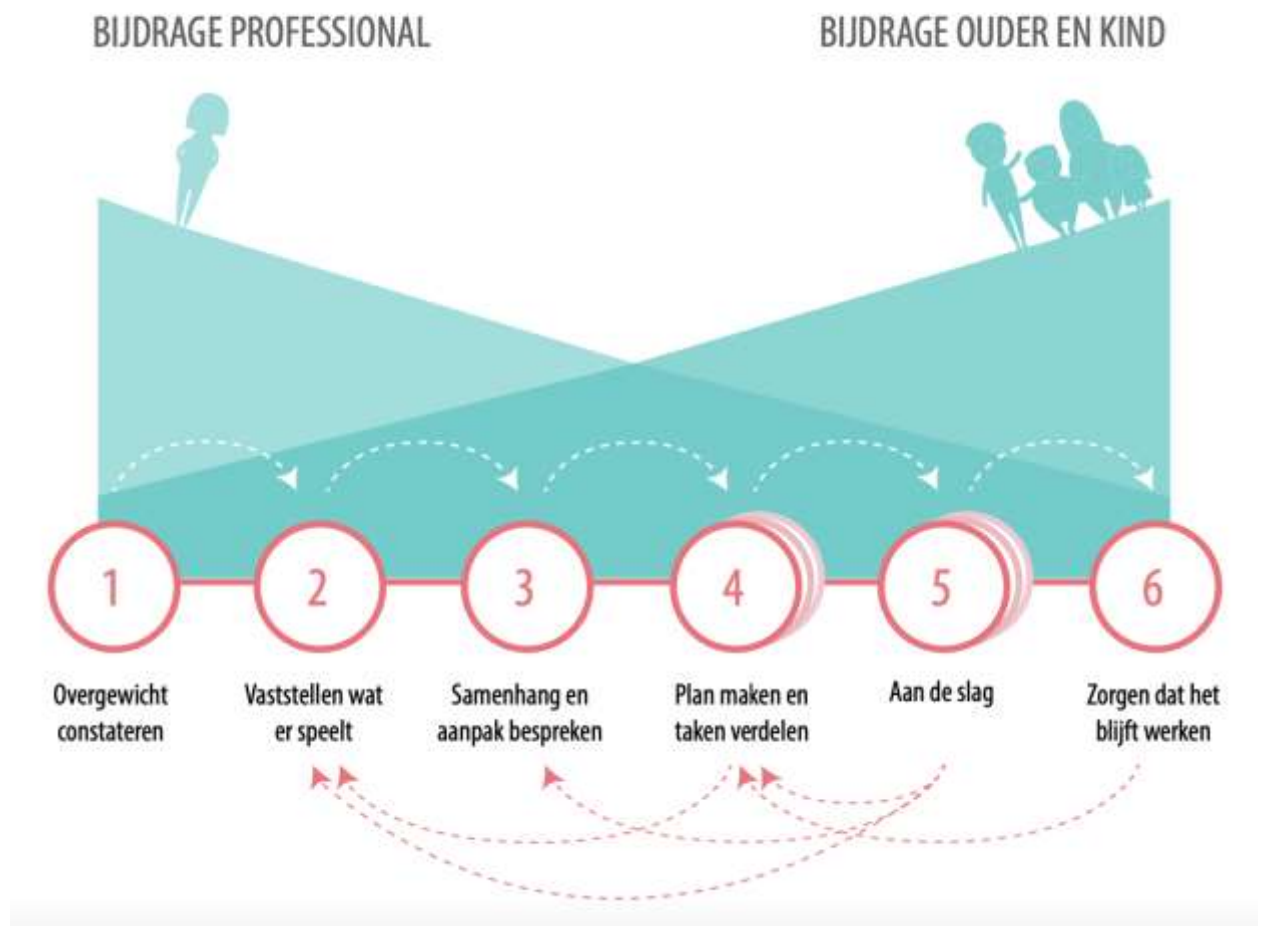
1. **Politiek-Bestuurlijk Draagvlak.** Gezond gewicht, als onderdeel van een gezonde leefstijl, heeft een belangrijke plaats in het collegeprogramma. Burgemeester en wethouders zijn enthousiast, bekend met en betrokken bij de JOGG-beweging. Beleid zorgt voor een vruchtbare bodem voor lokale initiatieven.
2. **Publiek-Private Samenwerking.** Lokale bedrijven worden nauw betrokken bij de JOGG-aanpak. Ze denken mee in het projectteam, leveren communicatiekracht en dragen actief en/of financieel bij aan activiteiten.
3. **Sociale Marketing.** Binnen sociale marketing leer je door onderzoek je doelgroep echt kennen. Je leert hun taal te spreken en begrijpt wat hun drijft. Dat geeft inzicht in hoe je hun gedrag duurzaam kunt veranderen. Een JOGG-gemeente past de principes van sociale marketing toe op de lokale situatie en wordt hierin ondersteund door de landelijke stichting.
4. **Monitoring & Evaluatie.** Een JOGG-gemeente gebruikt de meest effectieve interventies en meet het effect hiervan. Daarnaast wordt het proces gemeten en waar nodig bijgestuurd. Uiteraard wordt ook de BMI van de kinderen gemeten om daarvan te leren en succes aan te tonen.
5. **Verbinding Preventie en Zorg.** In een JOGG-gemeente signaleren (zorg)professionals overgewicht in een vroeg stadium. De zorg is goed op elkaar afgestemd en kinderen die zorg nodig hebben, komen direct op de juiste plek terecht.

Gebaseerd op: EPODE-model (Marije van Koperen, 2012). Environmental Research Framework for Weight Gain Prevention (Kremers, de Bruijn et al, 2006). Referentiekader (Saan en de Haes, 2005).

Een aanpak in 6 stappen

Bijlage 5 - Stakeholders

Partners:

De meest belangrijke partners, die het initiatief JOGG in de gemeente Lochem dragen, zijn;

- Gemeente Lochem
- GGD Noord- en Oost Gelderland
- Stichting Welzijn Lochem (SWL)

We gaan ervan uit dat deze 3 partners de drijvende krachten zijn achter JOGG Lochem en het initiatief uitdragen. Zij doen er alles aan om JOGG Lochem zichtbaar te maken, te realiseren en zelf een voorbeeld te zijn.

Schakels:

Schakels leggen relaties en maken verbindingen met andere netwerken voor het JOGG. Een schakel zorgt voor verbinding met de leveranciers en de gebruikers.

Huidige schakels zijn:

- Werkgroep ZorgSamen
- Werkgroep Gezonde School
- Stichting Welzijn Lochem; de jongerenwerkers, opbouwwerk, sportcoach, tienercoach en de Brede School coördinator
- 't Baken
- De Speeltuinverenigingen via opbouwwerk
- De bibliotheken
- De Gemeenteraad en de Politieke partijen in de gemeente Lochem
- Sportraad gemeente Lochem

Potentiele schakels zijn:

- Religieuze instellingen, zoals kerken en de moskee in Lochem
- De Dorpsraden en wijkraden
- Ondernemersverenigingen

Leveranciers: Een leverancier heeft iets dat nodig is voor het JOGG Lochem. Iedere betrokkene levert een bijdrage aan het netwerk, daarnaast zijn er specialistische bijdragen. Betrokkenen leveren aan wat nodig is om het doel te bereiken.

Huidige leveranciers:

- Kinderopvang
- Friesland Campina
- Onderwijs
- Jeugdarts / Schoolarts
- Sportverenigingen
- Sportaccommodaties / Zwembaden
- proscop
- Team:Fit
- Yunio
- Gezonde School adviseur
- GGD
- Zorg Samen: 1e lijns-zorgprofessionals zoals: Fysiotherapeut, Logopedist, Diëtist, Huisartsen, Psycholoog, Verpleegkundige, Podotherapeut, Orthopedagoog, Ergotherapeut, Socioloog etc. Alle betrokkenen hebben minimaal de positie van gebruiker en leverancier.

Potentiele leveranciers

- Agora
- Sensire

Gebruikers: Een gebruiker kan profiteren van JOGG Lochem. Iedere betrokkene in de netwerkanalyse is een gebruiker van het netwerk.

- **Het bedrijfsleven (huidige gebruikers)**
- Albert Heijn in Lochem (incidenteel)
- Rosti Mepal (korting)
- **Het bedrijfsleven (potentiele gebruiker)**
- JUMBO in Lochem en Gorssel
- Friesland Campina
- NIJHA
- Yalp
- For Farmers
- **Zorgverkeeraars (potentiele gebruikers)**
- Univé Oost
- Salland Verzekeringen
- Menzis
- **Banken (potentiele gebruikers)**
- Rabobank (sponsoringfonds)
- Fonds 1819 (SNS Fonds).
- **Afdelingen / medewerkers intern bij de Gemeente Lochem (huidige gebruikers)**
- Bedrijfscontactfunctionaris
- Maatschappelijke ontwikkeling (o.a. volksgezondheid, sport/speelruimte, CJG)
- Ruimtelijke Ontwikkeling
- Communicatie

Bijlage 6 – Outcome doelen

1. Het percentage jongeren tussen de 0 en 19 jaar dat dagelijks fruit eet neemt in de periode 2021-2023 verder toe of blijft gelijk.

Recente GGD cijfers laten de volgende cijfers zien voor Lochem omtrent het eten van fruit:

Doelstelling	leeftijd	Meest recente cijfer
Dagelijks Fruit eten	0-12	72 % (kindmonitor 2017)
Dagelijks Fruit eten	12-19	42 % (Emovo 2019)

Doelgroep	12 tot 19 jaar
Inspanning	Door realisatie van outcome- en procesdoelstellingen
Bewijs	Emovo jongerenmonitor GGD kindmonitor
Verantwoordelijke	GGD en JOGG-regisseur
Planning dataverzameling	Emovo 2019 Emovo 2022 Kindmonitor 2017 Kindmonitor 2021

---

2. Het percentage kinderen en jongeren dat dagelijks meer dan 1 zoet drankje per dag drinkt neemt af in de periode 2021-2023

Recente GGD cijfers laten de volgende cijfers zien voor Lochem omtrent het drinken van zoete drankjes:

Doelstelling	leeftijd	Meest recente cijfer
Drinken van zoete drankjes	0-12	39 % (kindmonitor 2017)
Drinken van zoete drankjes (Geen dagelijkse aantallen beschikbaar)	12-19	40 % (Emovo 2019)

Doelgroep	0 tot 19 jaar
Inspanning	Door realisatie van outcome- en procesdoelstellingen
Bewijs	Emovo jongerenmonitor GGD kindmonitor
Verantwoordelijke	GGD en JOGG-regisseur
Planning dataverzameling	Emovo 2019 Emovo 2022 Kindmonitor 2017 Kindmonitor 2021

3. Het percentage kinderen en jongeren tussen de 0 en 19 jaar in de gemeente Lochem dat dagelijks groente eet neemt toe in de periode 2021-2023

Recente GGD cijfers laten de volgende cijfers zien voor Lochem omtrent het drinken van zoete drankjes:

Doelstelling	leeftijd	Meest recente cijfer
Groente eten	0-12	75 % (kindmonitor 2017)
Groente eten	12-19	87 % (Emovo 2019)

Doelgroep	0 tot 19 jaar
Inspanning	Door realisatie van outcome- en procesdoelstellingen
Bewijs	Emovo jongerenmonitor GGD kindmonitor
Verantwoordelijke	GGD en JOGG-regisseur
Planning dataverzameling	Emovo 2019 Emovo 2022 Kindmonitor 2017 Kindmonitor 2021

---

4. Het percentage kinderen en jongeren dat voldoet aan de beweegrichtlijnen (1 uur bewegen per dag) neemt toe in de periode 2021-2023

Recente GGD cijfers laten de volgende cijfers zien voor Lochem omtrent het drinken van zoete drankjes:

Doelstelling	leeftijd	Meest recente cijfer
Beweegnorm	0-12	81 % (kindmonitor 2017)
Beweegnorm	12-19	18 % (Emovo 2019)

Doelgroep	0 tot 19 jaar
Inspanning	Door realisatie van outcome- en procesdoelstellingen
Bewijs	Emovo jongerenmonitor GGD kindmonitor
Verantwoordelijke	GGD en JOGG-regisseur
Planning dataverzameling	Emovo 2019 Emovo 2022 Kindmonitor 2017 Kindmonitor 2021

Bijlage 7 Overzicht JOGG aanbod / inzet

Doelstelling	Doelgroep	JOGG – Aanbod/inzet
Het percentage ouders dat aangeeft zich zorgen te maken over het eetgedrag van zijn of haar kind neemt af tot maximaal 10% (11% in 2017)	Ouders en kinderen	B- fit programma Groentelessen Ontbijtlessen Staring Drinkwater lessen Gezonde school programma

Doelstelling	Doelgroep	JOGG – Aanbod/ inzet
Het aantal basisscholen dat werkt met de Gezonde School aanpak op de thema's voeding en/of bewegen & sport is in 2023 ten opzichte van 2020 toegenomen met 2 scholen (naar een totaal van 4 scholen).	basisscholen	Actief benaderen van de scholen Scholen informeren over subsidiemogelijkheden Samenwerken met de gezonde school adviseur van de GGD om scholen zo goed mogelijk te ondersteunen en te begeleiden tijdens het maken van gezond beleid en het eventueel behalen van het gezonde school vignet.
In de periode 2021-2023 hebben extra kinderdagverblijven zich aangesloten bij de B-fit methode. (Momenteel zijn 5 organisaties aangesloten).	kinderdagverblijf	Actief benaderen en informeren van de kinderdagverblijven Inspelen op actuele vragen van de kinderdagverblijven Samenwerkingen met de aanbieders van de B-Fit training en zorgen dat kinderdagverblijven de kans hebben aan deze training deel te nemen en zich zo bij B-Fit kunnen aansluiten.

Doelstelling	Doelgroep	JOGG – Aanbod/ inzet
Het aantal bruikbare speelplekken voor kinderen en jongeren van 0-19 jaar is in 2023 gelijk of toegenomen ten opzichte van 2020	Kinderen/scholen	Evalueren van speelplekken en in gesprek gaan met buurten/verenigingen hoe dit beter kan
Het aantal watertappunten in de gemeente Lochem is toegenomen in 2023 ten opzichte van 2020	Scholen/openbare ruimtes	Inventariseren op welke speelplekken/schoolpleinen behoefte is aan watertappunten en in samenwerking met de GGD bekijken hoe dit realiseerbaar is. Inspelen op eventuele subsidiemogelijkheden vanuit de gezonde school aanpak.

Doelstelling	Doelgroep	JOGG – Aanbod/ inzet
Het aantal sportverenigingen/-sportaccommodaties in de gemeente Lochem met een gezondere sportkantine (minimaal topprestatie 1) is in 2023 toegenomen tot minimaal 3 gezonde kantines. (In 2020 is er 1 gezonde kantine)	sportvereniging	<p>Samenwerken met Team:Fit om sportverenigingen in de gemeente Lochem zo veel mogelijk te enthousiasmeren en betrekken bij de aanpak omtrent de gezonde sportkantine om vervolgens het traject naar het worden van een gezonde kantine te begeleiden.</p> <p>Contact houden met sportverenigingen omtrent gezonde kantine</p> <p>Samenwerking met Friesland Campina behouden en eventueel uitbreiden</p>

<p>Het aantal rookvrije sport- en beweeglocaties neemt in de periode 2021-2023 verder toe tot een totaal van 8. (Begin 2021 zijn dit 4 sportverenigingen en 1 scoutinggroep)</p>	<p>Sportverenigingen/ speeltuinverenigingen</p>	<p>Informereren van verenigingen</p> <p>Benaderen van verenigingen en enthousiasmeren over een rookvrije ruimte</p> <p>Samen met Team:Fit het proces begeleiden omtrent rookvrije sportverenigingen. De verschillende mogelijkheden hiervoor uitdragen en daarmee verenigingen enthousiasmeren en activeren om aan de slag te gaan</p>
--	---	--

